

KS. JAN K. MICZYŃSKI

ODMŁODZENIE *COMMUNIO* KOŚCIOŁA PRZEZ DARY DUCHA

REJUVENATION OF THE CHURCH *COMMUNIO* THROUGH THE GIFTS OF HOLY SPIRIT

A b s t r a c t. The Holy Spirit, by giving believers many gifts, contributes to rejuvenation of the Church community. What is the essence of rejuvenation of the Church communion and what are its dimensions? The fruit of the Holy Spirit's action is a deep relationship with God and people – that is, love, expressing itself in all kinds of virtues – and ever deeper participation in the evangelical mission of Christ. The Holy Spirit makes the Church more Trinitarian, more evangelical, more Eucharistic, more ecumenical and more eschatological.

Key words: renovation; youth; Church; Spirit; gifts; charisms.

Translated by Adam Kiełpiński

Młodość w biblijnym języku greckim określana jest słowem *neotes* (młodzieńczy wiek). Jest ono bliskie przymiotnikowi *neos* (młody, nowy, świeży), który – łączony często z rzeczownikami – służy metaforycznemu określeniu rzeczywistości odnowionej Bożą łaską¹. Natomiast łaskawość, to co napędza radością, określana jest greckim słowem *charis* (łaska)², wywodzącym się od

Ks. dr hab. JAN K. MICZYŃSKI – dyrektor Instytutu Teologii Duchowości KUL, Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin, adres do korespondencji – e-mail: miczynski@kul.pl

¹ Zob. *neotes* w: Mt 19,20; Mk 10,20; Łk 18,21; Dz 26,4; 1 Tm 4,12; por. z następującymi wyrażeniami: „nowy człowiek w Chrystusie” (Kol 3,10); młode wino (Mt 9,17; Mk 2,22; Łk 5,37.38.39); młode ciasto (1 Kor 5,7); młody, nowy Testament (Hbr 12,24), w: R. POPOWSKI, *Wielki słownik grecko-polski Nowego Testamentu*, Warszawa 1995, 408-409.

² X. LÉON-DUFOUR, *Słownik Nowego Testamentu*, Poznań 1981, s. 180.

tego samego rdzenia co słowo *charisma*. Zatem w biblijnym ujęciu młodość ducha ludzkiego wiąże się z darami Ducha Świętego.

Co stanowi istotę odmłodzenia *communio* Kościoła i jakie posiada wymiary? To pytanie jest bardzo ważne, szczególnie dzisiaj, gdy zauważa się pewien zawężony sposób myślenia – utożsamienie „młodości Kościoła” z „Kościołem młodych”. Wówczas odnowienie wspólnoty eklezjalnej próbuje się zredukować jedynie do poszukiwania nowych środków wyrazu, w celu bycia atrakcyjnym oraz zrozumiałym dla młodych (nastolatków i młodzieży pełnoletniej)³. Niewątpliwie, kontakt z młodzieżą i towarzyszenie jej są bardzo istotne, niemniej rzeczywistość, którą można określić młodością wspólnoty Kościoła, ma jeszcze inne wymiary.

Dzięki działaniu Ducha wspólnota Kościoła odkrywa ponadto, że ma ona do spełnienia we współczesnym świecie potrójną misję, którą można przedstawić w trzech punktach: 1. *martyria* (doświadczenie działania Boga i bycie jego świadkiem); 2. *communio* w liturgii; 3. *missio* w diakonii⁴. Warto te elementy teraz przeanalizować.

1. DARY DUCHA ODNAWIAJĄ DOŚWIADCZANIE BOGA WE WSPÓLNOCIE

Trzeba przypomnieć, że u podstaw bycia chrześcijaninem znajduje się przede wszystkim wydarzenie, które nadaje życiu człowieka nowy wymiar – spotkanie z Chrystusem. Czymś zatem późniejszym jest decyzja etyczna o przyjęciu wartości, które On głosi. Wiąż z Synem Bożym jest przejściem ze śmierci do życia i prowadzi do odkrycia miłości Ojca oraz mocy Ducha Świętego. Wyzwała ze smutku i daje wewnętrzną radość⁵. Dlatego też działanie Ducha kierunkuje człowieka ku świadomemu przeżyciu inicjacji chrześcijańskiej⁶ (spotkania z Bogiem i powierzenia Jemu swojego życia), ku chry-

³ Por. *Aperecida. V Ogólna Konferencja Episkopatów Ameryki Łacińskiej i Karaibów. Dokument końcowy*, Gubin 2014, nr 442-446 (dalej skrót: *Aperecida*).

⁴ K. KOCH, *Kościele dokąd zmierzasz?*, Lublin 2014, 60-71.

⁵ *Aperecida*, nr 12, 17.

⁶ Por. *Aperecida*, nr 286-294 (gdzie mowa jest m.in. o tym, że inicjacja chrześcijańska winna być ściśle związana z głoszeniem i przyjmowaniem kerygmatu). Sam zaś kerygmat ma wymiar Trynitarny i jest ogniem Ducha Świętego, budzącym w ludziach wiarę w Jezusa Chrystusa, który przez swoją śmierć i zmartwychwstanie objawia i komunikuje ludziom miłosierdzie Ojca (FRANCISZEK, *Adhortacja apostolska Evangelii gaudium*, 164). Na temat metody kerygmaticznej, służącej do zrodzenia wiary w słuchających zob.: J.H. PRADO FLORES, *Jak ewangelizo-*

stocentrycznemu nawróceniu (pojednaniu z Bogiem i ze wspólnotą ludzi)⁷, ku pogłębieniu *communio cum Deo*⁸.

Odnowa Kościoła, jego młodość, dotyczy przede wszystkim serca człowieka. Jest nowym porywem ku świętości i Bożej radości, nową pasją dla Ewangelii i dla służby Królestwu Chrystusa⁹. Droga ku tej odnowie jest modlitwa, która pozwala Duchowi Świętemu odsłonić w ludziach nowe głębie – wszystko to, co dzieje się w ich sercach¹⁰. Ta głęboka przemiana (dokonująca się w wymiarze indywidualnym i społecznym) obejmuje nowe poznanie – rozumienie w kontekście współczesnego świata – własnej tożsamości wynikającej z relacji do Boga¹¹. Odkrywanie tej tożsamości nie oznacza jednak jakiejś rzeczywistości statycznej, niezmiennej i teoretycznej, ale jest dynamicznym procesem wzrastania ku pełni człowieczeństwa – według zamysłu Bożego. Pozwolić odnowić Duchowi Świętemu swoje wnętrze oznacza mieć serce wolne w Bogu, wolne od grzechu, radośnie świętujące Ewangelię, otwarte na rzeczywistość opisaną w Chrystusowych błogosławieństwach. Przyjęcie sercem darów Ducha zakorzenia w życiu Jezusa, w Jego Bożym synostwie i pozwala być stale gotowym na przyjmowanie nowości Królestwa Bożego. Dzięki temu życie duchowe staje się dynamiczne i jednocześnie coraz bardziej ugruntowane w Bogu – jest żywym pragnieniem trwania w Bogu i wypełniania otrzymanego od Niego powołania¹².

Tylko dzięki działaniu Bożemu wspólnota eklezjalna – na różnych etapach swoich dziejów – może trwać w ewangelicznej nowości. Duch Święty jako Dar, a także wszystkie udzielane przez Niego wielorakie dary (por. 1 Kor 12,6 n.; Ef 4,11; 1 P 4,11) przyczyniają się do odmłodzenia wspólnoty Kościoła. Wszystko to służy temu, by w Kościele stały się widzialne owoce Ducha (por.

wać ochrzczonych, Łódź 1993, 11-67; S. DYK, *Nowa ewangelizacja. Konkretnie wezwanie*, Gubin 2015, 95-140.

⁷ Por. P. HOCKEN, *Kościół, który nadchodzi. Refleksje nad odnową Kościoła*, Katowice 2009, s. 81-84.

⁸ Pogłębienie relacji z Bogiem w wymiarze intelektualnym dokonuje się m.in. poprzez katechezę stałą Kościoła; zob. *Aperecida*, nr 295-300.

⁹ Zob. KONGREGACJA DO SPRAW INSTYTUTÓW ŻYCIA KONSEKROWANEGO I STOWARZYSZEŃ ŻYCIA APOSTOLSKIEGO, *Młode wino, nowe bukłaki. Życie konsekrowane od Soboru Watykańskiego II i wyzwania nadal otwarte. Ukierunkowania*, Warszawa 2017, nr 3, 10 (dalej skrót: *Młode wino*).

¹⁰ Por. L.A.G. TAGLE, *Ludzie Wielkiej Nocy*, Kraków 2014, s. 119.

¹¹ Por. *Młode wino*, nr 45; por. Dekret o przystosowanej do współczesności odnowie życia zakonnego *Perfectae caritatis*, nr 2, w: SOBÓR WATYKAŃSKI II, *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*, Poznań [wyd. III; b.r.w.], s. 264-275.

¹² *Młode wino*, nr 10, 12, 29, 33.

Ga 5,22)¹³. Duch Boży odmładza wspólnotę ludzi łaską uświęcającą, przeróżnymi cnotami (przede wszystkim: wiarą, nadzieją i miłością), łaskami uzdrowień, a także – dla dobra wspólnego – darami hierarchicznymi oraz charyzmatycznymi (gr. *charisma* – hojny dar)¹⁴.

Wyjątkowymi darami są charyzmat życia w sakramentalnym małżeństwie oraz charyzmat życia konsekrowanego. Poprzez pierwszy Bóg ukazuje miłość Chrystusa do Kościoła (por. Ef 5,31-32), a poprzez drugi pragnie ukazać rzeczywistość życia wiecznego w zmartwychwstaniu (gdzie „ani się żenić nie będą, ani za mąż wychodzić” – Mt 22,30) oraz najgłębszą istotę powołania chrześcijańskiego, czyli dążenie całej *communio* Kościoła-Oblubienicy do zjednoczenia ze swoim Boskim Oblubieńcem¹⁵. Warto dodać, że ci, którzy otrzymali dary hierarchiczne (dar prowadzenia Kościoła), otrzymują obowiązek rozeznania prawdziwości charyzmatów danych Kościołowi¹⁶ (zakony, ruchy, stowarzyszenia) oraz darów charyzmatycznych poszczególnych osób. Są oni również wezwani do tego, by czuwali nad dobrym korzystaniem z tychże darów¹⁷.

Wierzący zostali napełnieni łaską w Chrystusie (por. Ef 1,6) i otrzymali od Boga „wszelki rodzaj darów” (por. Rz 8,32). Dary te (charyzmaty) są przeznaczone dla dobra poszczególnych osób, ale także dla całej społeczności, dla budowania wspólnoty Kościoła. Ze względu na ich pochodzenie tworzą jedność – ich źródłem jest ten sam Duch. Dary te są jednak różnorodne i łączą się z wielorakimi funkcjami i urzędami w Kościele (por. 1 Kor 12,4 n.)¹⁸. Wyjaśnia to teologia św. Pawła, która wyraz *charisma* rozumie jako: a) łaskę odkupienia i życia wiecznego (Rz 5,15 n.); b) szczególne dary Bożej dobroci dane indywidualnie (2 Kor 1,10 – wyzwolenie z niebezpieczeństwa) albo całej wspólnoty (Rz 11,29); c) dary łaski rozdzielone pomiędzy członków wspólnoty, by pełnili oni konkretne funkcje we wspólnocie Kościoła¹⁹.

¹³ Zob. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 18g.

¹⁴ KONGREGACJA NAUKI WIARY, List *Iuvenescit Ecclesia* do Biskupów Kościoła katolickiego na temat relacji między darami hierarchicznymi a charyzmatycznymi dla życia i misji Kościoła, nr 1, 4, 8 [w: <http://episkopat.pl/relacja-miedzy-darami-hierarchicznymi-a-charyzmatycznymi-list-kongregacji-nauki-wiary/> – dostęp: 5.03.2018] (dalej skrót: *Iuvenescit Ecclesia*); por. SOBÓR WATYKAŃSKI II, Konstytucja dogmatyczna *Lumen gentium*, nr 4.

¹⁵ Zob. JAN PAWEŁ II, Posynodalna adhortacja apostołska *Vita consecrata*, nr 3.

¹⁶ Zob. J. CASTELLANO CERVERA, *Carismi per il Terzo Millennio. I movimenti ecclesiali e le nuove comunità*, Roma 2001, 93-123.

¹⁷ Por. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 8-9.

¹⁸ A. GEORGE, P. GRELOT, *Charyzmaty*, w: X. LÉON-DUFOUR, *Słownik Teologii Biblijnej*, Poznań 1990, s. 112-113.

¹⁹ F.A. SULLIVAN, *Charyzmaty i odnowa charyzmatyczna. Studium biblijne i teologiczne*, Warszawa 1992, s. 14.

Wiara w Boga konkretyzowana jest zatem poprzez m.in. wiarę w Kościół²⁰. Jego członkowie winni stale uczestniczyć w nowej rzeczywistości przyniesionej przez Chrystusa, jaką jest dar przebaczenia grzechów i przyjęcie z miłością wszystkich ludzi – z ich historią, słabościami i cierpieniami²¹. Dlatego działanie Ducha daje siłę, by w rachunku sumienia stawiać sobie trudne pytania dotyczące własnego życia oraz życia *communio* Kościoła²². Daje również moc, by nie bać się zmieniać postać rzeczy według światła Ewangelii²³. Dlatego też skłania ku temu, by szukać nowych sposobów formacji wspólnotowej. Tak, by nie była ona jedynie informacją, ale by dotykała ludzkiego wnętrza, by była spersonalizowana (dostosowana indywidualnie do każdego), i aby kształtowała uczniów-misjonarzy²⁴ tworzących autentyczną wspólnotę.

2. DARY DUCHA ODNAWIAJĄ WZAJEMNĄ MIŁOŚĆ WE WSPÓLNOCIE

Moc Ducha, udzielona jednemu człowiekowi, jest jednocześnie wzmocnieniem wszystkich. Dlatego też wspólnota Kościoła winna stale uczyć się rozpoznawać i przyjmować dary Ducha, które zostały udzielone jej członkom²⁵. Charyzmaty – z wyjątkiem daru mówienia językami (por 1 Kor 14,4) – dane są ludziom ku pożytkowi wszystkich. Są nimi m.in.: proroctwa, słowa (mądrości, wiedzy, zachęcania), działania (mocy, posługiwania, rządzenia), a tak-

²⁰ Por. A. CZAJA, *Szczerze o Kościele* [rozmawia Tomasz Ponikło], Kraków 2014, s. 119-120.

²¹ *Młode wino*, nr 1.

²² Warto sięgnąć tutaj do cytatu z publikacji: J. KUDASIEWICZ, *Odkrywanie Ducha Świętego. Medytacje biblijne*, Kielce 1998, 15: „Czy przełożenie w dzisiejszym Kościele ma charakter służby na wzór Syna Człowieczego, który nie przyszedł, żeby Mu służył, lecz żeby służyć i oddać życie na okup za wielu, czy też wykonywane jest na wzór władców tego świata, którzy uciskają narody i dają odczuć swą władzę (Mt 21,24-28). Czy Kościół jest wspólnotą miłości, której chciał Chrystus, czy też gniazdem nienawidzących i zwalczających się ludzi? Czy jest w nim sprawowana Eucharystia – sakrament miłości, i inne sakramenty? Czy Kościół trwa w nauce apostołskiej? Czy jest Kościołem ubogich, czy karierowiczów? [...] I pytania takie będą jasno i bez ogródek stawiane Kościołowi i jego pasterzom. Samemu sobie też. Nie Kościołowi tekstów i skamielin archeologicznych, ale Kościołowi żywemu, dzisiejszemu [...]”.

²³ Zob. *Młode wino*, nr 10.

²⁴ Zob. *Młode wino*, nr 5, 12, 16; por. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 2; *Aperecida*, nr 276-277, 282-285.

²⁵ *Iuvenescit Ecclesia*, nr 10, 13.

że egzorcyzmy i cuda (por. Mt 7,22-23)²⁶. Bóg otwiera również ludzi na bogactwo charyzmatu kobiecości (geniuszu kobiety) i męskości, braterstwa i siostrzeństwa w Kościele²⁷. Dary charyzmatyczne, rozdane ludziom dla budowania wspólnoty Kościoła, mogą mieć różny obszar oddziaływania; są dane indywidualnym osobom, ale – w niektórych przypadkach – również i inni mogą w nich uczestniczyć. W ten sposób powstaje pokrewieństwo duchowe i tworzą się więzi, które dają początek różnym stowarzyszeniom, zgromadzeniom, ruchom religijnym²⁸, szkołom duchowości, nowym wspólnotom (skupiającym świeckich, kapłanów, osoby życia konsekrowanego); wszystkie nowe wspólnoty wezwane są do nawiązywania dobrych relacji z innymi darami istniejącymi w Kościele²⁹.

Communio Kościoła jest zatem miejscem uczenia się miłowania w różnorodności: wzajemnego obdarowywania się otrzymanymi od Boga darami (1 P 4,10; por. 1 Kor 14,26) i kochania przede wszystkim Boga³⁰ (por. 1 Kor 13,1-3). Wszystko to prowadzi ku temu, by *communio* eklezjalna była zjednoczona miłością i jednością Ojca, Syna i Ducha Świętego³¹. Wierzący są zaproszeni do tego, by przyjmując dary Ducha, troszczyli się – współmiernie do tych darów – o harmonię współdziałania, o tworzenie braterskiej wspólnoty we wszystkich wymiarach: pomiędzy młodszymi i starszymi, pomiędzy członkami wspólnoty różnych narodowości i kultur³².

Warto tu dodać, że podstawową wspólnotą i miejscem formacji chrześcijańskiej jest rodzina³³. Oprócz niej uprzywilejowaną formą tworzenia komunii Kościoła jest diecezja, a w niej parafia, które winny być wspólnotą wspólnot. Odmłodzenie Kościoła oznacza docenienie i ożywienie tych struktur³⁴.

²⁶ Zob. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 5; wykaz darów Ducha można odnaleźć również w: 1 P 4,10; 1 Kor 12,8-10,28-30 (m.in. władzy i nauczania); Rz 12,6-8; Ef 4,11 (prowadzenia wspólnot); 1 Tm 4,14; 2 Tm 1,6 (dary udzielane przez włożenie rąk); 1 Kor 7,7 (celibatu i małżeństwa) – zob. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 6.

²⁷ Zob. *Młode wino*, nr 17-18, 40.

²⁸ *Iuvenescit Ecclesia*, nr 16; por. *Aperecida*, nr 311-327.

²⁹ Zob. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 1-2.

³⁰ Zob. *Młode wino*, nr 16, 24; *Iuvenescit Ecclesia*, nr 5.

³¹ Por. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 5; *Aperecida*, nr 155-159.

³² Zob. *Młode wino*, nr 7-8, 12-13.

³³ *Aperecida*, nr 302-303.

³⁴ Por. *Aperecida*, nr 162-171, 302-313. Współcześnie pojawiają się publikacje dotyczące odnowienia życia w parafii i w całej wspólnotcie Kościoła; warto zwrócić uwagę m.in. na: M. WHITE, T. CORCORAN, *Odbudowana – czyli jak przebudzić wiernych, dotrzeć do zagubionych i nadać Kościołowi znaczenie. Historia katolickiej parafii*, Gubin 2013; M. WHITE, T. CORCORAN, *Narzędzia do odbudowy czyli 75 praktycznych sposobów na lepszą parafię*,

Duch Święty może sprawić, że braterskie życie w komunii stanie się pociągające i promieniujące, a sprawowanie kościelnej władzy oraz posłuszeństwo względem niej będą wiązały się z pokorą, miłością, a także głębokim rozeznaniami i odpowiedzialnością za Kościół³⁵. Otwartość na odnawiające działanie Boże sprawia, że roztropnie modyfikowane struktury wspólnot stają się filarem odnowionego zaufania i braterskiej wierności³⁶. Władza wówczas sprawowana jest w duchu ewangelicznym – w służbie komunii, jako służba braciom i siostram na drodze powołania³⁷. Wspólne słuchanie Ducha i dyspozycyjność wobec Niego rodzą potrzebę dążenia do jednomyślności i dają możliwość jej osiągnięcia³⁸. Dary hierarchiczne i charyzmatyczne nie stają naprzeciw siebie w opozycji (św. Jan Paweł II, Franciszek), ale się dopełniają. Główne instytucje kościelne mają bowiem charakter charyzmatu, a różne inne charyzmaty zdążają ku temu, by w jakiś właściwy dla nich sposób zostać zinstytucjonalizowane (Benedykt XVI)³⁹.

Duch Święty sprawia, że *communio fidelium* staje się wspólnotą miłujących się Chrystusowych uczniów-misjonarzy. Znika w niej rozdział pomiędzy wyznawanymi wartościami a ich realizacją w codzienności, a życie staje się autentyczne⁴⁰. Jest zaproszona, by stale słuchać poleceń Ducha i dzielić się otrzymanymi wezwaniem. Bóg prowadzi ją do harmonijnego wzrostu (zarówno w wymiarze ludzkim i duchowym), do odnowionych stylów duchowości⁴¹, a także do – łączących się z nimi – wielorakich zaangażowań apostołskich⁴² – dla zbawienia innych.

3. DARY DUCHA ODNAWIAJĄ WSPÓLNOTOWE ZAANGAŻOWANIE EWANGELICZNE

Poprzez różne dary i charyzmaty (por. 1 Kor 12,1-11) – w tym również urzędy, które tworzą Kościół i służą ewangelizacji – Duch Święty sprawia,

Gubin 2015; D. REY, *Parafio, obudź się! Wyzwania nowej ewangelizacji*, Gubin 2014; P. SOWA, K. KAPROŃ, *Nowa ewangelizacja. Kerygmaticzny impuls w Kościele*, Gubin 2012.

³⁵ Zob. *Młode wino*, nr 24-25, 50, 52; por. FRANCISZEK, Adhortacja apostolska *Evangelii gaudium*, nr 99.

³⁶ Zob. *Młode wino*, nr 33.

³⁷ *Młode wino*, nr 41.

³⁸ Zob. *Młode wino*, nr 50.

³⁹ Zob. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 10.

⁴⁰ *Młode wino*, nr 12; *Aperecida*, nr 154.

⁴¹ Por. *Młode wino*, nr 7, 14, 35.

⁴² *Młode wino*, nr 15.

że eklezjalna *communio* patrzy na świat oczami zmartwychwstałego Chrystusa⁴³ i pragnie uczestniczyć w Jego misji, służyć dziełu apostołskiemu⁴⁴, dziełu ewangelizacyjnemu⁴⁵. Misją zaś Chrystusa – a zatem i Kościoła – jest misja komunikowania życia⁴⁶.

Dary Ducha Świętego pobudzają wspólnotę Kościoła do dawania innym życia – gorliwości misyjnej⁴⁷. Przynaglają do rozpoznania nowych Bożych zamysłów i kierują ją ku przyszłości. Ukazują nowe modele świętości oraz braterskiego życia, nowe kierunki katechezy, a także myśli teologicznej⁴⁸. Inspirują do właściwego przystosowania (*aggiornamento*) otrzymanej od Boga misji. Zapraszają do różnych form wolontariatu, do nowych form działań apostołskich⁴⁹. Chodzi o ponowne odczytanie tożsamości Kościoła w kluczu misyjnym⁵⁰, by eklezjalna *communio* stała się wspólnotą uczniów-misjonarzy⁵¹.

Ważne jest zatem troszczenie się o dar prorocstwa w wymiarze indywidualnym oraz wspólnotowym⁵² i aby w *communio* eklezjalnej były spełnione następujące cztery warunki; by tworzący ją ludzie mieli⁵³:

- a) doświadczenie zbawienia (osobiste spotkanie Chrystusa);
- b) zapał do głoszenia Ewangelii (gorliwość, dynamizm);
- c) zdolność do oceny rzeczywistości (umiejętność rozeznawania);
- d) życie zbudowane na Ewangelii (świadeństwo życia).

Istnieje wielka potrzeba, by formy instytucjonalne wspólnoty Kościoła, zakonne, religijne, różnych grup i stowarzyszeń stawały się elastyczne (jak *nowe bukłaki*; por. Mk 2,22), by znieść napięcia życia i zachować ewangeliczną świeżość w kontekście różnych wyzwań historii, i by otworzyć się na nowe plany Boże. Duch Święty inspiruje do nowych diakonii, które winny

⁴³ *Aperecida*, nr 17.149-151.

⁴⁴ *Iuvenescit Ecclesia*, nr 2.

⁴⁵ Zob. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 11, 13.

⁴⁶ Por. *Aperecida*, nr 360-361. Misja ewangelizacyjna składa się z dawania świadectwa oraz kerygmatu i katechezy; zob. J.H. PRADO FLORES, *Jak ewangelizować ochrzczonych*, 11-19.

⁴⁷ Por. *Aperecida*, nr 41.

⁴⁸ Zob. *Młode wino*, nr 2-3.

⁴⁹ *Młode wino*, nr 7.

⁵⁰ W kluczu nowej ewangelizacji skierowanej do różnych grup adresatów i dziedzin działania *communio* Kościoła – zwyczajnego duszpasterstwa oraz głoszenia orędzia Ewangelii: a) tym, którzy porzucili wiarę chrześcijańską; b) tym, którzy nigdy nie słyszeli Ewangelii o Jezusie; c) tym, którzy Ewangelię stale odrzucali; zob. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 1; por. FRANCISZEK, Adhortacja apostołska *Evangelii gaudium*, nr 20-24.

⁵¹ Por. *Aperecida*, nr 20.28.

⁵² Zob. J. DUPUY ANCILLOTTI, *Vita carismatica*, Milano 1992, s. 75.

⁵³ Zob. J.H. PRADO FLORES, *Jak ewangelizować ochrzczonych*, Łódź 1993, s. 7-10.

znaleźć swoje miejsce w strukturze hierarchicznej Kościoła. Pobudza także wspólnoty osób życia konsekrowanego, żyjące według dawniej otrzymanych charyzmatów, do nowych form wspaniałomyślnej posługi. Przynagla do tego w kontekście istniejących w świecie nowych przestrzeni szeroko rozumianego ludzkiego ubóstwa⁵⁴.

Dlatego też niezbędne jest przewyciężanie – dzięki Bożej mocy – pokusy do funkcjonowania według starych schematów, do tworzenia świata zamkniętego we własnych przyzwyczajeniach, zablokowanego na nowe wyzwania i nawrócenie serca. Dary Ducha wzywają wspólnotę Kościoła do tego, by czuwać i rozpoznawać to, co staje na przeszkodzie dawania autentycznego ewangelicznego świadectwa⁵⁵. Kościół potrzebuje silnego Bożego wstrząsu, by nie osiadł w wygodzie, stagnacji, obojętności, z dala od cierpienia ubogich⁵⁶.

Dla wspólnoty Kościoła wzorem posłusznego podążania za nowością Ducha jest Maryja⁵⁷. Podobnie jak Ją – Duch Boży uzdalnia wspólnotę Kościoła do dawania radosnego, prorockiego świadectwa o Bogu, a także o ludzkiej godności (kobiety i mężczyzny), życiu, rodzinie, działalności człowieka – do ewangelizacji; pomaga w niekoncentrowaniu się jedynie na codzienności i na tym, aby tylko przeżyć, ale na ubogich i wykluczonych, na wszelkiej promocji człowieka⁵⁸. A jeśli istnieją katolicy, którzy oddalili się od zasad Ewangelii, dary Ducha sprawiają, że mają oni siłę, by zmienić swoją postawę na życie prostsze, surowsze, przeżywane w solidarności z braćmi i siostrami⁵⁹.

Wysiłek odnowy winien być stale podejmowany – z kreatywnością i wielkodusznością⁶⁰. Dary Ducha skłaniają ku temu, by wspólnota Kościoła strzegła depozytu wiary (zgodnie z Urzędem Nauczycielskim Kościoła) oraz animowała różne dzieła charytatywne, kulturalne i duchowe⁶¹.

Dzięki odnowieniu przez Ducha, *communio* ekklezjalna odkrywa wartość duszpasterstwa niedzielnego (Dnia Pańskiego), pobożności ludowej i pielgrzy-

⁵⁴ Zob. *Młode wino*, nr 1-3, 7, 26, 28.

⁵⁵ *Młode wino*, nr 2, 11.

⁵⁶ Por. *Aperecida*, nr 362.

⁵⁷ *Młode wino*, nr 57.

⁵⁸ Zob. *Młode wino*, nr 7; por. *Aperecida*, nr 26, 104-124, 387, 391, 399. Wśród tych, którzy szczególnie potrzebują pomocy, można wyróżnić osoby, które żyją na ulicach wielkich miast, migrantów, uzależnionych od narkotyków, więźniów (zob. *Aperecida*, nr 407-430).

⁵⁹ Por. *Aperecida*, nr 100h.

⁶⁰ Por. *Młode wino*, nr 5.

⁶¹ *Iuvenescit Ecclesia*, nr 18c, 18h. Niezbędna jest ewangelizacja kultury; por. *Aperecida*, nr 99f, 476-480.

mek⁶², ale również odkrywa, że nie powinno być ono jedynie duszpasterstwem zachowawczym, ale misyjnym – *ad gentes*⁶³.

Trzeba też dodać, że dla wypełnienia tej misji potrzeba być świętym. To właśnie świętość – człowieczeństwo przeniknięte światłem Chrystusa – może być w dzisiejszych czasach najskuteczniejszym słowem dającym światu nadzieję. To święci reformują Kościół i sprawiają, że Duch Święty może go odmłodzić⁶⁴. Wiara świętych – wiara całego Kościoła – jest wiarą Jezusa. On mieszka w sercach ludzi usprawiedliwionych i modli się wstawienniczo za Kościół. Wychwała Ojca w Duchu Świętym. W obliczu wielu duchowych ciemności, jakie napotyka współcześnie Kościół, potrzebne jest trwanie nieustanne na modlitwie przy Bogu; potrzebne jest jednoczenie się z Chrystusem – Głową Kościoła. Nadzieją napawa tu fakt, że wielu biskupów, kapłanów i ludzi świeckich (także młodych) to czyni – otwiera się na działanie odwiecznej siły łaski⁶⁵, na dynamizm Ducha i jako Oblubienica-Kościół woła z miłością do Boskiego Obubieńca: „Przyjdź!” (Ap 22,17).

*

Podsumowując, warto dokonać następujących spostrzeżeń, dotyczących działania Boga w *communio* Kościoła. Dary Ducha:

a) *ożywiają tęsknotę za Bogiem* – za: pełnią życia, nadejściem pełni w zmartwychwstaniu, trynitarną komunią⁶⁶;

b) *jednoczą z Bogiem i służą świętości* – utożsamiają wierzących z Jezusem, który jest Drogą, Prawdą i Życiem⁶⁷; służą uczestniczeniu wierzących w kapłaństwie Chrystusa na dwa sposoby: kapłaństwa powszechnego Ludu Bożego oraz duchownych (prezbiterów i biskupów); ożywiają życie konsekrowane; należy je postrzegać w perspektywie trynitarniej i chrystocentrycznie (w świetle obecności i posługi Chrystusa); przyjęte na wzór Maryi, Matki Kościoła⁶⁸, służą

⁶² Zob. *Aperecida*, nr 253-265.

⁶³ Por. *Aperecida*, nr 370, 373-379.

⁶⁴ Por. D. ANGE, *Święci na Trzecie Tysiąclecie*, Warszawa 2002, s. 14.

⁶⁵ Por. R. MARTIN, *Kościół Katolicki przy końcu wieku. Co mówi Duch do Kościoła?*, Wrocław-Kraków 1996, s. 288-289.

⁶⁶ Zob. P. HOCKEN, *Wielki plan Boga. Zgłębianie tajemnicy Chrystusa*, Katowice 2009, 142-143, 154.

⁶⁷ Por. *Aperecida*, nr 137.

⁶⁸ Zob. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 12, 22, 24.

pomnażaniu miłości do Boga i ludzi⁶⁹; pomagają przetrwać cierpienie, niesprawiedliwość i krzyż⁷⁰; Maryja skutecznie pomaga i służy potężnym wstawiennictwem, by Kościół był ożywiany nieustannie darami Ducha⁷¹;

c) *odnawiają świadomość niezbywalnej roli słowa Bożego i sakramentów* – poprzez słowo Boże i sakramenty dokonuje się bowiem zjednoczenie ludzi z Bogiem⁷²;

d) *pobudzają do konkretnego działania w miłości* – by troszczyła się o życie każdego człowieka (od poczęcia do naturalnej śmierci (chroniąc również przyrodę jako środowisko życia ludzi), by opiekowała się małżeństwami i rodzinami⁷³;

e) *ściśle związane są ze strukturą sakramentalną* – zarówno dary charyzmatyczne oraz hierarchiczne⁷⁴;

f) *powiązane są ściśle ze sobą* – dary charyzmatyczne winny być w uregulowanej relacji do darów hierarchicznych⁷⁵;

g) *tworzą wspólnotę braterską* – odnowiona przez Ducha *communio* Kościoła jest tym samym Kościołem, co Kościół hierarchiczno-instytucjonalny, a charyzmaty – rozdane poszczególnym wierzącym – mają sprawić, że stanie się ona bardziej intensywna⁷⁶;

h) *otwierają* – na cały Kościół, na gotowość do współpracy z wszystkimi, którzy otrzymali wcześniej od Boga inne dary⁷⁷; otwierają Kościół na dialog ekumeniczny i międzyreligijny⁷⁸; na służbę jedności i braterstwa narodów, integracji z migrantami, na drogę pojednania i solidarności⁷⁹;

i) *dają siłę, by świadczyć* – ożywiają uczniów-misjonarzy Chrystusa (w tym szczególnie ludzi świeckich), by rozświetlili wszystkie dziedziny życia społecznego – świat polityki, ekonomii i kultury⁸⁰; pozwalają, by wierzący mogli z miłością odpowiedzieć Bogu na dar zbawienia, by *communio* Kościoła odczytywała

⁶⁹ *Iuvenescit Ecclesia*, nr 18a. Poprzez Jezusa Chrystusa Bóg wzywa ludzi, by chcieli zostać świętymi (por. Ef 1,4-5), a nowością, którą daje Chrystus, jest to, by Jego uczniowie przylgnęli do Niego, by weszli z Nim w relację braterstwa i przyjaźni, i aby stali się do Niego podobni; *Aperecida*, nr 129-136.

⁷⁰ Por. *Aperecida*, nr 26.

⁷¹ *Iuvenescit Ecclesia*, nr 24; por. *Aperecida*, nr 270-272.

⁷² Zob. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 12-13, 22.

⁷³ Por. *Aperecida*, nr 432-475.

⁷⁴ Zob. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 13; *Aperecida*, nr 153, 175.

⁷⁵ *Iuvenescit Ecclesia*, nr 23.

⁷⁶ Zob. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 11, 13.

⁷⁷ *Iuvenescit Ecclesia*, nr 18d.

⁷⁸ Zob. *Aperecida*, nr 227-239.

⁷⁹ Por. *Aperecida*, nr 520-546.

⁸⁰ *Aperecida*, nr 501.

w Bożym świetle znaki czasu oraz aby mogła w pełni realizować swoją misję ewangelizacyjną, ofiarowując siebie innym z miłością⁸¹.

Można stwierdzić, że Duch Święty czyni Kościół bardziej trynitarnym, bardziej ewangelicznym, bardziej eucharystycznym, bardziej ekumenicznym oraz bardziej eschatologicznym⁸². Ożywia w Kościele formację ludzką, intelektualną, duchową, wspólnotową, duszpasterską, misyjną oraz biblijną i doktrynalną⁸³. Dlatego też żadnych darów Ducha – czy to hierarchicznych (związanych z sakramentem święceń – w stopniu biskupa, prezbitera i diakona), czy też charyzmatycznych (zwykajnych i nadzwyczajnych) – nie można traktować fakultatywnie. Bóg bowiem pragnie przez nie odmładszać wspólnotę wierzących tak, by przynosiła owoce przez Niego zaplanowane⁸⁴.

Wszyscy wierzący winni odczytywać w świetle Ducha Świętego wezwanie Boga, które kieruje On do Kościoła w Trzecim Tysiącleciu. Do całej *communio* ludzi wierzących, a także do poszczególnych wspólnot – istniejących w określonej sytuacji historycznej, społecznej, geograficznej⁸⁵. Potrzeba odpowiadać na wyzwania czasu, szukać nowych dróg, zdobyć się na odwagę i dotrzeć na wszystkie peryferia świata potrzebujące światła Ewangelii⁸⁶. Nieodzowna jest przy tym refleksja, czy struktury wspólnoty eklezjalnej (*bukłaki*) są odpowiednie do przechowywania nowych ewangelicznych darów (*młodych win*; por. Mk 2,22; Mt 9,16-17; Łk 5,36-39), które Duch Święty ofiarowuje Kościołowi⁸⁷. Tenże Duch pragnie stale odnawiać wspólnotę eklezjalną, według ekonomii sakramentalnej Kościoła realizowanej przez ukrzyżowanego i zmartwychwstałego Chrystusa⁸⁸ – ku chwale Boga Ojca.

⁸¹ Zob. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 15, 18b-c.

⁸² Zob. P. HOCKEN, *Przecieranie nowych dróg. Dokąd Duch Święty prowadzi Kościół?*, Katowice 2009, s. 17-125.

⁸³ Zob. *Aperecida*, nr 226b-c, 280. Istnieje potrzeba, by edukacja katolicka była stale odmładzana łaską Ducha Świętego; odnowa winna obejmować katolickie instytucje oświatowe, katolickie uniwersytety i ośrodki szkolenia wyższego; zob. *Aperecida*, nr 328-346.

⁸⁴ Zob. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 9, 12, 14.

⁸⁵ *Młode wino*, nr 8; por. FRANCISZEK, Adhortacja apostolska *Evangelii gaudium*, nr 154.

⁸⁶ Por. FRANCISZEK, Adhortacja apostolska *Evangelii gaudium*, nr 20.

⁸⁷ *Młode wino*, nr 9.

⁸⁸ Zob. *Iuvenescit Ecclesia*, nr 11.

BIBLIOGRAFIA

- ANGE D., Święci na Trzecie Tysiąclecie, Warszawa 2002.
- Aperecida. V Ogólna Konferencja Episkopatów Ameryki Łacińskiej i Karaibów. Dokument końcowy, Gubin 2014.
- CASTELLANO CERVERA J., Carismi per il Terzo Millennio. I movimenti ecclesiali e le nuove comunità, Roma 2001.
- CZAJA A., Szczerze o Kościele [rozmawia Tomasz Ponikło], Kraków 2014.
- DUPUY ANCILLOTTI J., Vita carismatica, Milano 1992.
- DYK S., Nowa ewangelizacja. Konkretne wezwanie, Gubin 2015.
- FRANCISZEK, Adhortacja apostołska *Evangelii gaudium* (24 listopada 2013 r.), Kraków 2014².
- HOCKEN P., Kościół, który nadchodzi. Refleksje nad odnową Kościoła, Katowice 2009.
- HOCKEN P., Przecieranie nowych dróg. Dokąd Duch Święty prowadzi Kościół?, Katowice 2009.
- HOCKEN P., Wielki plan Boga. Zgłębianie tajemnicy Chrystusa, Katowice 2009.
- JAN PAWEŁ II, Posynodalna adhortacja apostołska *Vita consecrata*, w: *Vita consecrata*. Adhortacja. Tekst i komentarze, red. A.J. Nowak, Lublin 1999.
- KOCH K., Kościele dokąd zmierzasz?, Lublin 2014.
- KONGREGACJA DO SPRAW INSTYTUTÓW ŻYCIA KONSEKROWANEGO I STOWARZYSZEŃ ŻYCIA APOSTOLSKIEGO, Młode wino, nowe bukłaki. Życie konsekrowane od Soboru Watykańskiego II i wyzwania nadal otwarte. Ukierunkowania, Warszawa 2017.
- KONGREGACJA NAUKI WIARY, List *Iuvenescit Ecclesia* do Biskupów Kościoła katolickiego na temat relacji między darami hierarchicznymi a charyzmatycznymi dla życia i misji Kościoła, w: <http://episkopat.pl/relacja-miedzy-darami-hierarchicznymi-a-charyzmatycznymi-list-kongregacji-nauki-wiary/> [dostęp: 5.03.2018].
- KUDASIEWICZ J., Odkrywanie Ducha Świętego. Medytacje biblijne, Kielce 1998.
- LÉON-DUFOUR X., Słownik Nowego Testamentu, Poznań 1981.
- LÉON-DUFOUR X., Słownik Teologii Biblijnej, Poznań 1990.
- MARTIN R., Kościół Katolicki przy końcu wieku. Co mówi Duch do Kościoła?, Wrocław–Kraków 1996.
- POPOWSKI R., Wielki słownik grecko-polski Nowego Testamentu, Warszawa 1995.
- PRADO FLORES J.H., Jak ewangelizować ochrzczonych, Łódź 1993.
- REY D., Parafio, obudź się! Wyzwania nowej ewangelizacji, Gubin 2014.
- SOBÓR WATYKAŃSKI II, Konstytucje, Dekrety, Deklaracje, Poznań [wyd. III; b.r.w.].
- SOWA P., KAPROŃ K., Nowa ewangelizacja. Kerygmatyczny impuls w Kościele, Gubin 2012.
- SULLIVAN F.A., Charyzmaty i odnowa charyzmatyczna. Studium biblijne i teologiczne, Warszawa 1992.
- TAGLE L.A.G., Ludzie Wielkiej Nocy, Kraków 2014.
- WHITE M., CORCORAN T., Narzędzia do odbudowy czyli 75 praktycznych sposobów na lepszą parafię, Gubin 2015.
- WHITE M., CORCORAN T., Odbudowana – czyli jak przebudzić wiernych, dotrzeć do zagubionych i nadać Kościołowi znaczenie. Historia katolickiej parafii, Gubin 2013.

ODMŁODZENIE *COMMUNIO* KOŚCIOŁA PRZEZ DARY DUCHA

S t r e s z c z e n i e

Duch Święty, udzielając wierzącym wielorakich darów, przyczynia się do odmłodzenia wspólnoty Kościoła. Co stanowi istotę odmłodzenia *communio* Kościoła i jakie posiada wymiary? Owocem działania Ducha Świętego jest głęboka więź z Bogiem i ludźmi – to znaczy miłość, wyrażająca się we wszelkich rodzajach cnót – a także coraz głębsze uczestniczenie w ewangelicznej misji Chrystusa. Duch Święty czyni Kościół bardziej trynitarnym, bardziej ewangelicznym, bardziej eucharystycznym, bardziej ekumenicznym oraz bardziej eschatologicznym.

Słowa kluczowe: odnowa; młodość; Kościół; Duch; dary; charyzmaty.